

OPEN
MONU-
MENTEN
DAG

Met hart
en ziel

10.09.23

Open
Monu-
menten
dag

Herita 2 vrc openmonumentendag.be IGEMO

Beste erfgoedliefhebber,
Onder de noemer 'met hart en ziel' slaan we dit jaar op Open Monumentendag de brug tussen onroerend en immaterieel erfgoed. Niet toevallig viert de 'UNESCO 2003 conventie' over immaterieel erfgoed dit jaar zijn 20ste verjaardag. Meteen de reden waarom de Europese Open Monumentendagen in 2023 in het teken staan van tradities, gebruiken, gebouwen en landschappen met lokale gebruiken, volksverhalen, eetcultuur, technieken, dans en muziek zijn bijna oneindig! Daar laten we je graag van genieten, proeven, ervaren!

Benieuwd wat regio Rivierenland voor Open Monumentendag voor jou in petto heeft? Ontdek het snel in deze brochure.

**BEDANKT
VOOR JE
BEZOEK!**

SCAN DE QR-CODE EN ONTDEK
WAT ER IN DE BUURT NOG TE
BELEVEN VALT VANDAAG.

- 1 THOMASKAPEL BORNEM**
Abdij van Bornem, Kloosterstraat 71
van 10u tot 18u
- 2 EENDENKOOI BORNEM**
Luipegem 46
van 10u30 tot 16u
- 3 SINT-MARGARETHAKERK BORNEM**
Eduard De Blockstraat 2
van 10u tot 17u
- 4 KASTEEL D'URSEL BORNEM**
Wolfgang d'Urselstraat 9
van 10u tot 18u
- 5 VOLKSSPELEN BORNEM**
Scheldestraat 18
van 10u tot 18u
- 6 SCHEMELBERTMOLEN PUURS-SINT-AMANDS**
Wolffstraat 1
van 11u tot 17u

- 7 GANSACKERMOLEN PUURS-SINT-AMANDS**
Molendreef 45
van 11u tot 17u
- 8 700 JAAR PAROCHIE BLAASVELD WILLEBROEK**
Wouters-Lefebvreplein 7/13
van 11u tot 17u
- 9 HERBESTEMMING KERK TISSELT WILLEBROEK**
Blaasveldstraat 1
van 10u tot 17u
- 10 KAPEL OLV VAN GOEDE WIL DUFFEL**
Kapelstraat 10
van 13u tot 18u
- 11 KAPEL VAN SINT-GUMMARUS EN SINT-RUMOLDUS DUFFEL**
Stormschranslaan, kruispunt met Moriaulaan
van 14u tot 17u
- 12 MARIAKAPPELLETJE MORIAUBOS DUFFEL**
Kruispunt Moriaulaan en Beukenlaan
van 14u tot 17u

- 13 KAPEL VAN HET NIETS DUFFEL**
Campus UPC, Stationsstraat 22c
van 10u tot 18u
- 14 DE LOODS DUFFEL**
Spoonweglaan 32
van 10u tot 18u
- 15 FIETSTOCHT LANGS KAPELLEN BODUKAP**
Bonheiden: O-L-Vrouwekerk, Kerkplein
Duffel: Kapel OLV van Goede Wil, Bruul
Sint-Katelijne-Waver: Woonzorgcentrum Bosbeekhof,
Wilsonstraat 28
Putte: Het Molenijzer, Heuvel 41b
- 16 INSTITUUT VAN DE URSULINEN SINT-KATELIJNE-WAVER**
Bosstraat 9
van 10u tot 18u
- 17 DRIERADERSKAPEL SINT-KATELIJNE-WAVER**
Berkelei t.h.v. nr 99
van 10u tot 18u

- 18 ZAND- EN BLOEMENTAPIJT/SINT-CATHARINA SACRAMENTSPROCES-SIE SINT-KATELIJNE-WAVER**
Kapel OLV van het Heilig Hart, Bredeheide
van 10u tot 18u
- 19 ROOSENDAEL SINT-KATELIJNE-WAVER**
Rozenaal 5
van 10u tot 16u
- 20 ONZE-LIEVE-VROUW KERK BONHEIDEN**
Kerkplein 1
Storytelling om 13u en 14u
Orgeldemonstratie van 15u30 tot 17u30
Orgelconcert om 20u
- 21 VERTELFESTIVAL ZELLAER BONHEIDEN**
Zellaerdreef 1
op zaterdag 9 september van 10u tot 18u
- 22 HET SCHAEKBERD LIER**
Grote Markt 57
van 10u tot 17u

- 23 VREDEBERG LIER**
Vredebergstraat 12
van 10u tot 17u
- 24 LIERSE MAATSCHAPPIJ VOOR HUIS-VESTIGING LIER**
Abtsheerbergstraat 10
van 10u tot 17u
- 25 VOORMALIGE RIJKSWACHTKAZERNE LIER**
Abtsheerbergstraat 5
van 10u tot 17u
- 26 HOF VAN SANTHOVEN LIER**
Aragonstraat 1
van 10u tot 17u
- 27 BEGJNHOF LIER**
Pompstraat 2
van 11u tot 16u30

- 28 GODSHUISJES LIER**
Begijnhofstraat 34 - 42
van 10u tot 17u
- 29 ACADEMIE PUTTE**
Dieptestraat 3
van 10u tot 13u
- 30 IXENHEUVEL PUTTE**
Heuvel 41b
van 10u tot 18u
- 31 NATUURPUNT DE PUTTER PUTTE**
Tijnstraat 9a
van 10u tot 18u
- 32 PAROCHIE SINT-REMIGUS PUTTE**
Beerzelplein 1
van 10u tot 18u

- Reservatie verplicht
- Fietstocht
- Wandeling
- Bezoek
- Tentoonstelling
- Kinderactiviteit
- Drank en versnaperingen
- Muziek
- Uniek bezoek
- Doe-activiteit

BORNEM

1. Langs Bornemse kapellen

Kapelletjes zijn veel meer dan je denkt. Ze herbergen bijzondere beelden of zijn verbonden met eeuwenoude tradities en verhalen. In de Thomaskapel van de Abdij krijg je een overzicht van de Bornemse kapelletjes. Ken je het verhaal van het 'Scheef Kapelletje' of de 'pastoor Huvenerheuveel'? Ontdek het met een uitgestippeld wandel- en fietsparcours.

2. Eendenkooi

Bezoek de oudste eendenkooi van Europa. Ooit ontworpen als installatie om eenden te vangen, nu beschermd als monument en recent gerestaureerd. Ontdek er alles over tijdens dit unieke bezoek!

3. Offers aan de heiligen

Na de wetenschappelijke conservatie van de zilveren votiefuwelen uit de 18e en 19e eeuw stelt het genootschap Sint Margaretha met trots deze kunstobjecten voor in de kerk van Wintam. Votiefobjecten zijn offerandes aan godheden en/of heiligen om bepaalde gunsten af te smeken of dank te uiten. Ontdek hun unieke verhaal tijdens Open Monumentendag!

4. Opendeurdag Kasteel d'Ursel

Gedurende bijna vier eeuwen verbleef de familie d'Ursel 's zomers in Hingene. Plannen, maquettes, foto's en een 3D-model wekken deze schitterende stadsresidentie opnieuw tot leven. De jarenlange kasteelrestauratie werd recent bekroond door de terugplaatsing van tientallen wandbespanningen met bedrukt en beschilderd katoen. Ga op ontdekking langsheen een lange artistieke traditie.

5. Volkssportspelen

Erfgoed leeft! Dat is het motto van vlechtmuseum De Zilverreiger. Dit brengen ze tijdens Open Monumentendag dan ook graag in de praktijk met een dag vol leuke volksspelen. De activiteit is toegankelijk voor iedereen.

Schemelbertmolen. Beeldbank Onroerend Erfgoed.

PUURS-SINT-AMANDS

6. Molens in Klein-Brabant

Bezoek de authentieke Schemelbertmolen, de enige overblijvende watermolen in Klein-Brabant. De molen werkt op ingenieuze manier met een turbine. Wil je weten en zien met welke technieken men een eeuw geleden maalde, dan ben je hier aan een goed adres. De molensinstallaties en toebehoren zijn in authentieke staat bewaard gebleven en doen je binnentreden in de wereld van het molenaarsambacht van rond de jaren 1920.

TIP

7. Gansakermolen

Breng een bezoek aan de site waar binnenkort de Gansakermolen opgericht wordt. Dit beschermde monument uit 1797 is oorspronkelijk uit Geel maar zal opnieuw ruimte krijgen in een landschap waar ooit een gelijkaardige molen stond. Het is nog even afwachten tot de molen er daadwerkelijk is maar kom alvast het hele verhaal rond de molen ontdekken!

WILLEBROEK

8. 700 jaar parochie Blaasveld

De parochie van Blaasveld bestaat dit jaar 700 jaar. Het ideale moment om de geschiedenis van de parochie en het rijke erfgoed van de kerk in de kijker te zetten. Het kerkgebouw herbergt heel wat schatten en vertelt de geschiedenis van de parochie. Ontdek de vele schilderijen, beelden en objecten. De tentoonstelling toont je het verhaal van de parochie vanaf 1323 tot nu.

9. Herbestemmingslabo Tisselt

De kerk van Tisselt is op zoek naar een herbestemming. Hierbij worden de kerkschatten en de lange geschiedenis niet vergeten. Benieuwd naar het verhaal van de kerk? Of wil je zelf mee nadenken over de toekomst van het gebouw? Kom het ontdekken! Samen met enthousiaste dorpsbewoners zal de kerk tijdens Open Monumentendag ook omgetoverd worden als tentoonstellingsruimte. Hier staan de verzetsbeweging van de Zwarte Hand en de voormalige Tegelfabriek centraal, beide onlosmakelijk verbonden met het dorp Tisselt.

Sint-Jan de Doperkerk Tisselt, Willebroek. IOED IGEMO.

DUFFEL

Tijdens deze Open Monumentendag schenkt Duffel extra aandacht aan haar kapelerfgoed.

10. Kerk van OLV van Goede Wil

Opgetrokken in 1637 na de wonderbaarlijke ontdekking van een Mariabeeldje en nadien meermalen vergroot, groeide de kapel van OLV van Goede Wil uit tot een parochiekerk. Bezoek op Open Monumentendag samen met een gids de unieke tentoonstelling die, eenmalig en gekaderd in de 75ste verjaardag van de kerkgemeenschap, het Mariabeeldje en andere kerkschatten toont.

Meer info over het programma rond 75 jaar parochie Onze-Lieve-Vrouw van Goede Wil vind je op www.olvduffel.be

11. Kapel Sint-Gummarus en Sint-Rumoldus

Laat je door de kapeltoezichters onderdompelen in de geschiedenis van dit bijzonder gebouw dat momenteel gerestaureerd wordt. Op Open Monumentendag is de kapel uitzonderlijk open en kan je een kijkje komen nemen.

12. Mariakapelletje Mouriaubos

De kapeltoezichter vertelt je ter plaatse meer over de historiek van deze 'Chirokapel', maar ook over de naamgeving en het verleden van de bosrijke villawijk waar ze nu staat.

13. Kapel van het Niets

De Kapel van het Niets is een kunstwerk op de campus van het psychiatrisch ziekenhuis UPC Duffel. Het werk is ontworpen door kunstenaar Thierry de Cordier en architect Patrick Lefebure. De Kapel van het Niets is opgevat als een stille ruimte en herleid tot de naakte essentie. Op Open Monumentendag kan je ze binnenin bezoeken én ervaren.

14. Van goederenloods naar kunstencentrum

Kunstencentrum De Loods bevindt zich in een gerenoveerde goederenloods van de NMBS. Hier is iedereen welkom. Tijdens Open Monumentendag wordt het atelier opengesteld en zijn kunstenaars aan het werk.

De Krocht, Abdij van Bornem. IOED IGEMO.

SINT-KATELIJNE-WAVER

16. Instituut van de Ursulinen

Bezinnen in een lichtrijke kloosterkerk naar het ontwerp van architect Careels? Voeding voor de ziel met wijsheden uit bekende fabels in de La Fontainerefer? Of Mariale devotie in de Mariarefter met 15 wandschilderingen van Mariaorden in binnen- en buitenland? Ontdek tijdens Open Monumentendag de verborgen parels van het Instituut van de Ursulinen. Geniet van een drankje en een hapje op de onlangs gerenoveerde, groene speelplaats tussen de monumentale gebouwen.

Opgelet : de wintertuin is door restauratie gesloten.

17. Drieraderskapel of OLV ter Koorts

Bezoek de fraaie, als monument beschermde kapel uit 1749. Gebouwd op de plaats waar het paard van Somers koppig bleef staan voor een lievevrouwebeeldje in een boom. Waar zieken kwamen bidden om daarna buiten de koorts "af te binden" of "af te lopen" met een stuk touw of kousenband aan haag of boom om nadien snel weg te lopen. De "Vrienden van het Kapelleke" dragen nog steeds zorg voor het bijzondere gebouw. Zij heten je van harte welkom tijdens Open Monumentendag om je de geheimen van de kapel te onthullen.

18. Zand- en bloementapijt: Sint-Catharina Sacramentsprocessie

Op zondag 10 september vertrekt, na de mis van 9u30, de Sint-Catharina Sacramentsprocessie vanop de Markt. Ze komt ook langs de Kapel Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart aan de Bredeheide (tegenover Heidijk). Voor deze fraaie kapel uit 1887 wordt naar oude traditie door geburenkring 't Kapelleke een zand- en bloementapijt aangelegd.

19. Bewoners van Roosendael

Op domein Roosendael hebben mensen met hart en ziel gewoond en/of gewerkt. Aan de hand van persoonlijke getuigenissen worden mooie, gekke en memorabele herinneringen aan het domein samengebracht. Ben je benieuwd naar hun verhalen? Kom dan zeker een kijkje nemen tijdens Open Monumentendag.

TIP

Vertrekpunt De Plek en WZC Bosbeekhof huizen in het voormalige "St-Elisabethrustoord". Benieuwd naar het verhaal van St-Elisabeth en St-Vincentius die boven de ingang waken? Laat je inspireren en kom meer te weten over de restauratie van de beelden. De cafetaria is open van 10 tot 18 uur.

Orgelspeler Gemeentebestuur Bonheiden.

BONHEIDEN

20. Kerk in klank, woord en beeld!

Recent werden een aantal registers van het orgel in de Onze-Lieve-Vrouwekerk grondig hersteld. Met Open Monumentendag zetten we het orgel dan ook terecht in de schijnwerpers!

Tom Van Der Plas (organist, pianist en dirigent) geeft samen met enkele leerlingen orgel van het Conservatorium van 15u30 tot 17u30 een demonstratie van het orgel. Om 20u kan u genieten van een orgelconcert aangevuld met saxofoon en sopraan.

Beide activiteiten zijn gratis toegankelijk.

TIP

21. Vertelfestival Zellaer
Ben jij ook benieuwd naar de spannende verhalen over Ridders en Kastelen? Dan ben je van harte welkom op het Vertelfestival op zaterdag 9 september!

Inschrijven via 015/50 28 70 of de website www.bonheiden.be/vertelfestival

Kerk OLV van Goede Wil, Duffel. Jeffrey Van Look.

OP ONTDEKKING IN MECHELEN?

Een greep uit het aanbod:

• Meubelen Nova: de coulissen van het speelgoedmuseum

• Bal bij Bier Central

• (Vreemde) figuren in de Brusselpoort

• Torens in de steigers: Hombeek vanuit de hoogte

Ontdek het volledige aanbod via www.mechelen.be/openmonumentendag.

In samenwerking met dienst Projecten & Monumenten van stad Mechelen.

MECHELEN

MEER OVER ERFGOED?

Neem een kijkje op de website www.igemo.be/erfgoed

IOED IGEMO

15. Een monumentaal verhaal

Trap langs de wegen van Bonheiden, Duffel, Sint-Katelijne-Waver en Putte! Je ziet er kleine en grote kapellen die elk hun eigen verhaal vertellen. Spring op je fiets en duw op de pedalen. Laat je inspireren door tal van devote verhalen. Ontdek een 50-tal grotere en kleine kapellen op de vier kapelletjesroutes, eentje per deelnemende gemeente. Vertrekpunten per gemeente vindt je aan de voorzijde van deze folder.

Fietskaarten en brochure? Gratis te verkrijgen op de gemeentehuizen en vertrekpunten. Of digitaal via www.igemo.be/erfgoed/open-monumentendag-2023

La Fontainerefer Instituut van de Ursulinen, Sint-Katelijne-Waver. Paul Jordens

LIER

22. Het Schaekberd

Deze voormalige brouwerij uit de 16de eeuw was gedurende lange tijd stadskantoor en politiebureel. Vandaag is het een levendige erfgoedlocatie als congrescentrum en co-working ruimte. Kom de film over de verbouwing bekijken en ontdek dit interessante gebouw.

23. Vredeberg

Dit klooster uit de vroege 17de eeuw herbergt na 1797 een katoenweverij, een armenschool en openbare vergader- en feestsalen. Rond 1860 werd het definitief omgebouwd tot schouwburg. Kan jij de structuur van de oude kerk in de podiumzaal herkennen?

24. Lierse Maatschappij Huisvesting

In 1878 werd hier een stedelijke meisjesschool gebouwd. Later vonden ook de openbare bibliotheek, het archief en de tekenschool hier hun plek. In het begin van deze eeuw werd de leegstaande school gesloopt voor sociale huisvesting. De vroegere turnzaal werd behouden en huist vandaag het hoofdkantoor van de Lierse Maatschappij voor Huisvesting.

25. Voormalige Rijkswachtkazernes

In 1896 bouwde de Belgische staat hier een gloednieuwe rijkswachtkazernes. In 2015-2017 vormde de Lierse Maatschappij voor Huisvesting i.s.m. provincie Antwerpen de kazernes en het bijhorende koetshuis om tot een appartementsgebouw met gemeenschappelijke binnentuinen.

26. Hof van Santhoven

Met fundamenten uit de 15e eeuw en gebouwen uit de 18e eeuw huisde dit gebouw voornamelijk families, een textielabriek met arbeiderswoningen en in de 19e eeuw het Sint-Gummaruscollege. Na een lange tijd door de tekenacademie en de Kunsthumaniora gebruikt te worden, wordt de site vandaag omgebouwd tot een residentieel complex.

TIP

Stadsmuseum Lier, Florent Van Cauwenberghstraat 14, op wandelafstand van alle opengestelde erfgoedlocaties, is eveneens te bezoeken tijdens Open Monumentendag tussen 10u en 17u.

Hof van Santhoven, Lier. Stadsbestuur Lier.

27. Begijnhof

Het kan de Lierenaar en de aandachtige bezoeker niet ontgaan zijn: het begijnhof wordt grondig gerenoveerd. Vanaf november 2024 zullen de gerestaureerde huizen pronken samen met o.a. een infopunt, vergaderruimte en kleine horeca. Eén woning wordt een museumwoning waar je een unieke blik op het leven van een begijn kan werpen. Kom de werkzaamheden ontdekken tijdens een uniek werkbezoek!

Op reservatie via www.visitlier.be/nl

28. Godshuisjes

Tegenover het begijnhof vind je vandaag vijf pittoreske witte huisjes, tussen 1763 en 1778 gebouwd door het Sint-Antoniushuis. Stad en OCWM Lier participeren met deze woningen aan een project van de Vlaamse Overheid rond coöperatief wonen. Wil je meer weten over coöperatief wonen of ben je gewoon nieuwsgierig? Spring dan zeker eens binnen!

PUTTE

29. Academie

Het voormalige gemeentehuis van Beerzel kent een beweging geschiedenis en deed na zijn oorspronkelijke functie als gemeentehuis dienst als politiekantoor en later als bibliotheek. Vanaf begin 2020 staat het oude gemeentehuis leeg, tot nu... De kunst domeinen muziek en woord van de Putse academie kregen hun stek in het oude gemeentehuis, een prachtige herbestemming voor dit historische gebouw. Bezoek het gebouw en laat je te woord staan door de aanwezige directeurs voor meer uitleg.

30. De Ixenheuvel

Reeds tientallen jaren zorgt Heemkring Het Molenijzer voor het beheer en behoud van het lokale erfgoed in de gemeente. Als belangrijkste realisatie is er een immens heemmuseum op de Ixenheuvel. Binnen de muren van het museum vindt de bezoeker een schat aan informatie over het verleden van onze gemeente. Op de Ixenheuvel zullen ook de leden van het Davidsfonds aanwezig zijn om je wat meer te vertellen over het historische Prieeltje. Bovendien vindt in dit unieke gebouwje een expo plaats van lokale kunstenaars. Daarnaast vind je er een demonstratie van oude ambachten, cafetaria met lokale specialiteiten en een gereedschapsmarkt.

31. Natuurpunt De Putter

De 19de eeuwse hoeve het Hooghuis bevindt zich nabij een dreef die leidt naar het voormalige hof nabij de Heerkenshoeve. Natuurpunt De Putter heeft hier ondertussen al vele jaren zijn stek. Naast info over de hoeve en over de werking van Natuurpunt zorgen de gidsen voor een wandeling naar het nabijgelegen natuurpark De Hoge Beemortel. Deze plek is niet alleen een natuurplek, maar ook een plaats met heel wat historische achtergronden. De wandelingen vertrekken om 10u en 14u en variëren van 2 tot 8km. Natuurpunt denkt ook aan de hongerige en dorstige bezoekers met pannenkoeken, natuurbieren en andere drankjes.

32. Parochie Sint-Remigius

De kerk in het hart van Beerzel kent een lange geschiedenis die teruggaat tot de 15e eeuw. De voorbije periode werd de kerk gerenoveerd. Kom een kijkje nemen in het gerestaureerde interieur met authentiek 18e-eeuws houtsnijwerk en fraaie doopvont en ontdek nog meer met een woordje uitleg van de parochieploeg.

Academie, Putte. Gemeentebestuur Putte.

www.igemo.be/erfgoed

Cover brochure 'Een Monumentaal Verhaal Kapelletjes', Gemeente Bonheiden, Duffel, Sint-Katelijne-Waver en Putte.